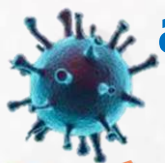

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย

สำหรับครูปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง
สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองบ้านकु่ม

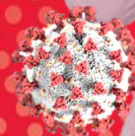
17 กรกฎาคม 2564

DR_NONG Channel

ดร.ณัฐพงศ์ ฉลาดแย้ม
ศึกษานิเทศก์

สพป.อุดรธานี เขต 1

ดร.ณัฐพงศ์ ฉลาดแย้ม

natthaphong@udn1.go.th

098-3625416

ประวัติวิทยากร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ดร. ณัฐพงศ์ นิลลาดแย้ม

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

การศึกษาสูงสุด : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

(หลักสูตรและการเรียนการสอน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ✓ รางวัลOBEC Awards ศึกษานิเทศก์ยอดเยี่ยม **ระดับชาติ** จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ✓ รางวัลคุรุสดดี **ระดับชาติ** จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- ✓ รางวัล MOE Awards **ระดับชาติ** จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ✓ หนังสือดีเด่น ด้านการนิเทศ **ระดับชาติ** จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- ✓ บุคคลตัวอย่างแห่งชาติ (ครูใจดี) ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม **ระดับชาติ**
- ✓ ศิษย์เก่าดีเด่น สาขาบูรณาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ✓ ผู้ทรงคุณูปการต่อคุรุสภา **ระดับชาติ** จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- ✓ รางวัลคุรุสภา 2562 และ 2564 **ระดับจังหวัด** จากคุรุสภาจังหวัดอุดรธานี
- ✓ ศึกษานิเทศก์ดีเด่น **ระดับภูมิภาค** สมาคมศึกษานิเทศก์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่ปรึกษาทางวิชาการ (Expert)

แนวคิดการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์เป็นการจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุ
อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน โดยคำนึงถึง
วัยและความสามารถของเด็กแต่ละคนเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับ
ประสบการณ์ตรง พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ อันจะ
เป็นการส่งเสริมพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์

เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้ฝึกการคิด
แสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์
นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองและส่วนรวม เนื่องจากเด็กปฐมวัยมี
พัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ
สติปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้
ในช่วงวัยนี้จะมุ่งเน้นการตอบสนองธรรมชาติและความต้องการตามวัย
ของเด็กอย่างสมดุล

หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1. มุ่งเน้นให้เด็กพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. บูรณาการการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันทั้งกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มเล็ก กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ในห้องเรียน นอกห้องเรียน ยึดเด็กเป็น ศูนย์กลาง
3. การจัดประสบการณ์ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ ของเด็ก สภาพของท้องถิ่น เพื่อเด็กจะได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่น

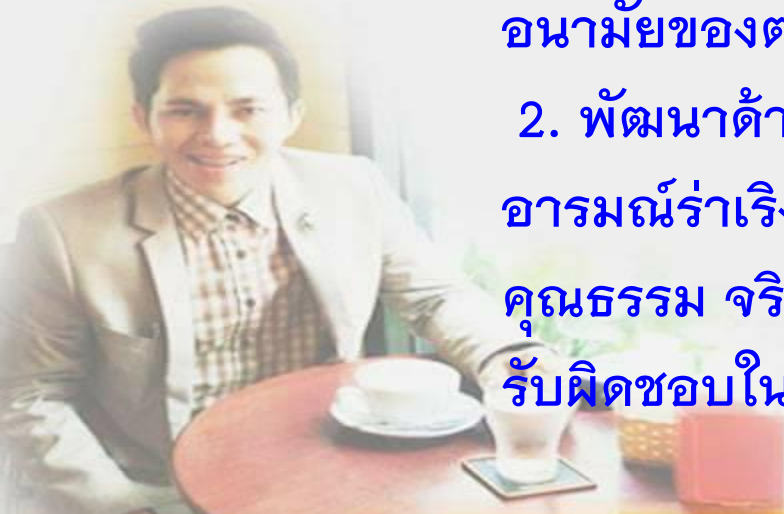
หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

4. จัดประสบการณ์โดยมุ่งเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เด็กได้พัฒนา
เต็มตามศักยภาพ และความสามารถของแต่ละคน มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่า
ผลผลิต
5. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็น
ส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
6. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เพื่อพัฒนาร่างกายให้เจริญเติบโตตามวัย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กและประสาทสัมผัส ตลอดจนปลูกฝังสุขนิสัยที่ดีในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง

2. พัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3. พัฒนาการด้านสังคม เพื่อให้เด็กรู้จักตนเอง รู้จักบุคคล
ใกล้ชิด รู้ถึงความสำคัญของครอบครัว สังคม และชุมชน
ตลอดจนปลูกฝังให้มีสังคมนิสัยที่ดี ให้เกิดความสนใจ มี
มารยาทในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อพัฒนาและส่งเสริม
การใช้ภาษาในการสื่อความหมายให้เด็กรู้จักสังเกต โดยการใช้
ประสาทสัมผัสและการคิดอย่างมีเหตุผล พัฒนาและส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้

บทบาทครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้

1. การเตรียมผู้สอนให้พร้อม ซึ่งความหมายของการเตรียมผู้สอนให้พร้อม หมายถึงการที่ผู้สอนจะต้องมีความพร้อมในด้านความรู้ที่จะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน
2. การเตรียมผู้สอนให้พร้อม ซึ่งความหมายของการเตรียมผู้สอนให้พร้อม หมายถึงการที่ผู้สอนจะต้องมีความพร้อมในด้านความรู้ที่จะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และรับรู้ผ่านอวัยวะรับสัมผัส ทั้งนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาในเรื่องใด

บทบาทครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้ การประเมินผลนี้ต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะการแสดงออกและความรู้สึกของผู้เรียนและต้องประเมินถึงกระบวนการที่ผู้เรียนได้ใช้ในการสร้างความรู้ รวมทั้งผลการเรียนรู้ ทั้งนี้การประเมินจะประเมินทั้งในขณะที่ยังดำเนินกิจกรรมและประเมินหลังกิจกรรม

5. การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์และรวบรวมเป็นความรู้ที่ได้สร้างขึ้นด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เกิดเป็นข้อสรุปจากสาระที่ได้เรียนรู้ ครูจะแนะนำให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงผลการเรียนรู้ โดยการสะท้อนความคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน การแสดงผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ในเรื่องใด

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

มีสิ่งที่ควรระบุให้ชัดเจน

- 1 ชื่อหน่วย ชื่อแผน วัน เดือนปี และระยะเวลาของการจัดประสบการณ์
- 2 จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
- 3 สาระการเรียนรู้ ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ส่วน คือประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งได้วิเคราะห์ และกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้รายปี

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

มีสิ่งที่ควรระบุให้ชัดเจนดังนี้

4 กิจกรรมการเรียนรู้ สามารถออกแบบได้หลายลักษณะ อาจจะเป็นกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรมที่เราเข้าใจก็ได้ หรืออาจเรียกชื่อกิจกรรมแตกต่างกัน ประเด็นที่สำคัญคือต้องครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก อาจนำนวัตกรรมทางการศึกษาด้านปฐมวัยมาทดลองใช้ก็ได้

5 สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

มีสิ่งที่ควรระบุให้ชัดเจน

6 การวัดและประเมินพัฒนาการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละ

แผนการจัดประสบการณ์

7 บันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มี

รายละเอียดที่ต้องแสดงให้เห็นในเรื่องของ ผลการจัดประสบการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะ

8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ที่	มาตรฐาน คุณลักษณะ ที่พึง ประสงค์	ตัวบ่งชี้	สภาพที่ พึง ประสงค์	สาระการ เรียนรู้	หน่วย	เวลา	จุดประสงค์ การเรียนรู้
				1) ประสบการณ์ สำคัญ 2) สาระที่ควร เรียนรู้	หน่วยย่อย		

จะประเมินผลอย่างไร

อ้างอิงตามข้อมูลที่ได้จัดทำกรอบไว้ใน
หลักสูตรสถานศึกษา

ดร.ณัฐพงศ์ ฉลาดแหม่ม ตำแหน่ง ดิ็กษานิเทศก์
Tel : 0983625416 E-mail : natthaphong@udn1.go.th

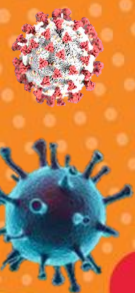

แนวคิดและทฤษฎี

รูปแบบการจัดการเรียนรู้
(รูปแบบการเรียนการสอน, รูปแบบการสอน)
แนวทางการจัดการเรียนรู้
กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเป็นระบบ	การสะท้อน
บทบาท	การวัดและการประเมินผล
- ครู	สื่อ และเทคโนโลยี
- นักเรียน	บรรยากาศการเรียนรู้

DR_NONG Channel

ดร.ณัฐพงศ์ นลาดแย้ม

natthaphong@udn1.go.th

098-3625416

2. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.1 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครบถ้วนสมบูรณ์

- 1. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- 2. ชื่อกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวัน
- 3. จุดประสงค์ (เป้าหมายพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดพัฒนาการ 4 ด้าน)
- 4. สารที่ควรรู้ (เป็นสารที่กำหนดไว้ในหลักสูตร)
- 5. ประสบการณ์สำคัญ (เป็นประสบการณ์ที่คาดหวังว่าจะเกิดกำหนดในหลักสูตร)
- 6. วิธีดำเนินกิจกรรม (เป็นขั้นเป็นตอนครบตามหลักสูตร)
- 7. สื่อ (ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมสอดคล้องตามวิธีดำเนินกิจกรรม)
- 8. การประเมิน (ระบุวิธีการประเมินและสิ่งที่ประเมิน)
- 9. บันทึกหลังสอน
- 10. อื่นๆ.....

2.2 การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน ☐

- 1. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (ด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์)
- 2. วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม นำมาออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3. ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 4. จัดบรรยากาศ/จัดเตรียมวัสดุให้เหมาะสมกับกิจกรรม
- 5. มีแบบประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 6. มีแผนการนำผลการประเมินไปใช้ในการสอนซ่อมเสริม
- 7. อื่น ๆ

ทำความรู้จัก "แนวการสอนไฮสโคป" พัฒนาเด็กอนุบาลเน้นการลงมือทำ

ไฮสโคป (High Scope) เป็นการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน จะเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เพราะเด็กจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และรู้จักลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ทำความรู้จัก "แนวการสอนไฮสโคป" พัฒนาเด็กอนุบาลเน้นการลงมือทำ

ไฮสโคป (High Scope) เป็นการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น โดยการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ ซึ่งตรงตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ (Piaget)

แนวการสอนแบบไฮสโคป (High Scope)

ไฮสโคป (High Scope) ใช้หลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ

1. การวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ หรือการดำเนินงานตามงานที่ได้รับมอบหมาย หรือสิ่งที่สนใจด้วยการสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก ว่าจะทำอะไร อย่างไร การวางแผน กิจกรรมนี้เด็กอาจแสดงด้วยภาพหรือสัญลักษณ์ประจำตัว เด็กหรือบอกให้ครูบันทึก เป็นกระบวนการที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจ

ดร.นิรุพงศ์ จิตดาชัย

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

แนวการสอนแบบไฮสโคป (High Scope)

ไฮสโคป (High Scope) ใช้หลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ

2. การปฏิบัติ (Do) คือ การลงมือทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ เป็นส่วนที่เด็กได้ร่วมกันคิด แก้ปัญหา ตัดสินใจ และทำงานด้วยตนเอง หรือร่วมกับเพื่อนอย่างอิสระตามเวลาที่กำหนดโดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสม เป็นส่วนที่เด็กได้มีการพัฒนาการพูดและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูง

ดร.ณัฐพงศ์ จลาตชัย

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

แนวการสอนแบบไฮสโคป (High Scope)

ไฮสโคป (High Scope) ใช้หลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ

3. การทบทวน (Review) เด็ก ๆ จะเล่าถึงผลงานที่ตนเองได้ลงมือทำเพื่อทบทวนว่าตนเองนั้นได้ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การทบทวนจุดประสงค์ที่แท้จริงคือ ต้องการให้เด็กได้เชื่อมโยงแผนการปฏิบัติงานกับผลงานที่ทำ รวมถึงการเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ลงมือทำด้วยตนเอง

ดร.ณัฐพงศ์ จิตกхам

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ดร.ณัฐพงศ์
จิตกхам

แนวการสอนแบบไฮสโคป (High Scope)

การที่เด็กได้ลงมือทำงานหรือกิจกรรมด้วยความสนใจ จะทำให้เด็กสนุกกับการทงงาน การทำตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ผลงานที่เกิดขึ้นนับเป็นความสำเร็จของเด็กในการลงมือทำกิจกรรมกับเพื่อนอย่างมีความสุข

ดร.นิรุพงศ์ จลาดแฮม

จุดเด่นของแนวการสอนไฮสโคป

การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ในเมื่อหลักการ
ของแนวนี้คือให้เด็กริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเอง
ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ
ก็จำเป็นต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการสลับไหล
ของกิจกรรม และทำให้เด็กเกิด
ความรู้สึกระตือรือร้น

ดร.ณัฐพงศ์ จิตกาน

098-3625416

natthaphong@udn1.go.th

<https://drnat.thai.ac/>

ดร.ณัฐพงศ์ จิตกาน

ศึกษานิเทศก์

สพป.อุดรธานี เขต 1

1. **พื้นที่** ต้องมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกระทำ มุมสำคัญที่ควรมี คือ มุมศิลปะ มุมหนังสือ มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก
2. **วัสดุอุปกรณ์** สื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ต้องมีมากพอและหลากหลาย เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้พัฒนาแผนการทำงาน และดำเนินการตามแผน

3. การจัดเก็บ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เกี่ยวกับวงจรการค้นหา-ใช้-เก็บคืน ดังนั้น การจัดวางสิ่งของในห้องเรียนก็ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูต้องจัดวางอุปกรณ์ให้เด็กสามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย เด็กสามารถหยิบมาใช้และเก็บคืนได้เอง กระบวนการทั้งหมดนี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือ

ประโยชน์ของแนวการสอนไฮสโคป ที่มีต่อเด็ก

1. สอนให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น ซึ่งเริ่มต้นจากความไว้วางใจโดยครู ต้องเป็นผู้สร้างความไว้วางใจให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมหรือชิ้นงานตามความสนใจของตนเองและมีความสุขในการเรียนรู้ที่จะทำงาน
2. การลงมือทำงานฝึกให้เด็กวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ
3. เด็กได้ฝึกสมาธิทำให้เด็กเกิดปัญญา ฝึกความมีระเบียบวินัย ฝึกการคิดอย่างมีความหมาย ผลที่ตามมาคือ ความสำเร็จในการทำงานที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้และมีความสุขในการทำงานที่ตนสนใจ

การเรียนรู้แบบ ไฮสโคป (High Scope)

สรุปว่า

การเรียนรู้การสอนแบบไฮสโคป สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ได้ทุกกิจกรรม เพราะกระบวนการและวิธีการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กเปิดกว้างมีการคิดการปฏิบัติ ตามวงจรของการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน (plan-do-review cycle) เมื่อทำกิจกรรมแล้วเด็กสามารถที่คิดกิจกรรมอื่นต่อเนื่องได้ตามความสนใจ จุดสำคัญอยู่ที่ประสบการณ์การเรียนรู้ (Key experience) ที่เด็กควรได้รับระหว่างกิจกรรม ซึ่งครูต้องมีปฏิสัมพันธ์และกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมให้มากที่สุด

การเรียนรู้แบบ ไฮสโคป (High Scope)

สรุปว่า

การเรียนรู้การสอนทุกรูปแบบต่างก็ส่งผลต่อเด็กในการเรียนรู้ แต่สิ่งที่มุ่งหวังให้เด็กได้รับอย่างน้อยต้องส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อการเรียนรู้ที่ดีและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มีความคิดอิสระสร้างสรรค์ ริเริ่ม ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบจะมีจุดเน้นสำคัญของรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของรูปแบบนั้นๆ

การเรียนรู้แบบ ไฮสโคป (High Scope)

สรุปว่า

ครู คือบุคคลที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
หากรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องภาวะ
การเรียนรู้ของเด็กและครูมีความเข้าใจในรูปแบบการเรียน
การสอน ก็จะเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็กมากยิ่งขึ้น

การเรียนรู้แบบ ไฮสโคป (High Scope)

สรุปว่า

เป็นแนวการเรียนการสอนที่น่าสนใจเพราะเน้นในการ
พัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างแท้จริง และการที่เด็กได้ทำสิ่ง
ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ย่อมสร้างความภาคภูมิใจเมื่อทำสำเร็จ
และฝึกให้พวกเขาเป็นคนกล้าคิดกล้า มีความคิดสร้างสรรค์
เรียนรู้การทำงานอย่างมีระบบ ขั้นตอน และเรียนรู้ในการ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน คือ การใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสมองให้ เป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยเชื่อว่าโอกาสทองของการเรียนรู้อยู่ระหว่างแรกเกิด ถึง 10 ปี Regate และ Geoffrey Caine นักวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับสมองเป็นหลัก ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กับสมองไว้ ดังนี้

BBL หรือ Brain Based Learning

1. สมองเป็นกระบวนการการเรียนรู้

สมองเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญที่สุดในร่างกายของคนเรา เพราะการที่มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้นั้น จะต้องอาศัยสมอง และระบบประสาทเป็นพื้นฐานของการรับรู้ รับความรู้สึกจากประสาทสัมผัส ได้แก่ ตา ทำให้เห็น หู ทำให้ได้ยิน จมูก ทำให้ได้กลิ่น ลิ้น ทำให้ได้รส และผิวหนังทำให้เกิดการสัมผัส

2. สมองกับการเรียนรู้

สมองไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะรับรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นอวัยวะที่สำคัญต่อการพัฒนาของอวัยวะทั้งหมดของร่างกาย ซึ่งจะรวมถึงการคิด การเรียนรู้ การจำ และพฤติกรรมของมนุษย์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควร จะมีความรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการพัฒนาของสมอง เพื่อจะได้ วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่กระตุ้นให้สมองคิดและทำงานแบบ ทำท่าย ยั่วยุ่มากที่สุด ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในทุกด้าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดและเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ เป็น รากฐานไปสู่การเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขในการดำรงชีวิต และเมื่อ เติบโตขึ้นจะได้เป็นเยาวชนพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

BBL หรือ Brain Based Learning

3. การเรียนรู้มีมาแต่กำเนิด

ในการเรียนรู้ของบุคคลเรานั้น จะเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มมีชีวิต และเป็นที่ยู่กัน โดยทั่วไปว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดนั้น จะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองหรือเป็น การเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง

BBL หรือ Brain Based Learning

4. รูปแบบการเรียนรู้ของบุคคล

ผู้เรียนในห้องเรียนหนึ่งๆ มักจะมีผู้ถนัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของตน ครูจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกรูปแบบอย่างเสมอภาคกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและเกิดความสุขในการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ตนถนัด รวมทั้งยังมีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ที่ตนไม่ถนัดอีกด้วย

5. ความสนใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้

ความสามารถพิเศษของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย

- ความฉลาดด้านภาษา (Linguistic Intelligence)
- ความฉลาดด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence)
- ความฉลาดด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial Intelligence)
- ความฉลาดด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence)
- ความฉลาดด้านดนตรี (Musical Intelligence)
- ความฉลาดด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence)
- ความฉลาดด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)
- ความฉลาดด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence)

มนุษย์มีความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ละคนก็มีความเก่งไม่เหมือนกัน **ควรเปิดโอกาส** ให้ผู้เรียนเป็นผู้อำนาจในการพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากรู้จักตนเอง รู้จุดเด่น จุดด้อย ค้นหาวิธีการพัฒนาความเก่งให้ตนเองที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้

อย่างมีความหมาย

BBL หรือ Brain Based Learning

6. สมองมีหน้าทึ่สร้างกระบวนการเรียนรูู้

สมองของคนเร้าแบ่งออกเป็่น 2 ซึ่ก คืือซึ่กซ้ายกับซึ่กขว้า สมองท้งสองด้านมีความสัมพันธ์กัน สมองมีหน้าทึ่ ควบคุมการรับรู้ การคิด การเรียนรูู้และการจำ ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย และ ควบคุมความรู้สึ่กและพฤติกรรม

BBL หรือ Brain Based Learning

7. การเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจสามารถรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมองจะซึมซับข้อมูลที่บุคคลมีความสนใจในเรื่องนั้นอยู่ แล้วเชื่อมโยงกับข้อมูลความรู้ใหม่ ประสานข้อมูลความรู้เข้าด้วยกัน ซึ่งหมายความว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมของผู้เรียน กับการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

BBL หรือ Brain Based Learning

8. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งในแบบที่มีจุดมุ่งหมายและไม่ได้ตั้งใจ

การเรียนรู้ของคนส่วนใหญ่ มักเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้จากสิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจ สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ในสถานการณ์จริง เช่น ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เผชิญอยู่ โดยไม่ได้คิดในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาก่อน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

BBL หรือ Brain Based Learning

9. การเรียนรู้ที่เกิดจากระบวนการสร้างความเข้าใจ

การเรียนรู้ที่ดี เกิดจากระบวนการที่สร้างความเข้าใจ และให้ความหมายกับสิ่งที่รับรู้มา มีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริง สอน/แนะนำบนพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และทักษะที่มีอยู่เดิมของผู้เรียน

ดร.นัฐพงศ์ ฉลาดแหม่ม ตำแหน่ง ดิฉันเทคส์
Tel : 0983625416 E-mail : natthaphong@udn1.go.th

10. การเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ภาษาแรกของมนุษย์เรา ถูกเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างหลากหลาย ด้วยคำศัพท์และไวยากรณ์ ถูกเรียนรู้โดยกระบวนการเรียนรู้ภายในของบุคคล ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอก การเรียนรู้ คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ เซลล์สมองจะเกิดมีการเชื่อมต่ออย่างสูงสุด เมื่อถูกกระตุ้นให้เผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการเล่นอย่างสนุกสนาน และมีความสุข ปราศจากความเครียด เพราะความเครียดเป็นสิ่งที่บั่นทอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ สมองของบุคคลมีความเท่าเทียมกัน มนุษย์ทุกคนมีระบบสมองที่เหมือนกัน ถึงแม้ว่าทุกคนจะมีศักยภาพแตกต่างกันในด้านความรู้ความถนัดที่มีอยู่เดิม ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน แต่เราสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน

วิธีการเตรียมความพร้อมทางสมอง

1. การดื่มน้ำ
2. การรับประทานอาหารเช้า
3. การหายใจ
4. การฟังเพลง เล่นดนตรี
5. การคลายความเครียด

แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลัก BBL

1. จัดการให้ครบองค์ประกอบ
2. ครูผู้สอนมีข้อมูลและรู้จักนักเรียนทุกคน
3. การจัดการเรียนการสอนที่ดี
4. ควรจัดเนื้อหาที่มีความหลากหลาย และครอบคลุมทุกมิติของชีวิตมนุษย์
5. มีกระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
6. ศึกษาลีลารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละประเภท
7. ใช้กิจกรรมที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวันประกอบ
8. สร้างสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย
9. ผู้เรียนมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญา

การประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่
สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมองนั้น เป็นสิ่งจำเป็น
และสำคัญมาก เพราะการเรียนรู้กับสมองเป็นการบูรณา
การอย่างองค์รวม ที่ไม่สามารถแยกส่วนของจากการได้

กุญแจดอกที่ 1 สนามเด็กเล่น

กุญแจดอกที่ 2 ห้องเรียน

กุญแจดอกที่ 3 กระบวนการเรียนรู้

กุญแจดอกที่ 4 หนังสือเรียน

กุญแจดอกที่ 5 สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน(Brain based Learning : BBL) เป็นกระบวนการที่มีชีวิตชีวา (active) บทเรียน หรือกิจกรรมต้องท้าทาย ชัดเจน ไม่คลุมเครือ ใช้สถานการณ์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมฝึกซ้ำทบทวนบ่อยๆ ทุกครั้งที่ฝึกการคิดทักษะใหม่ กับทักษะที่เคยฝึกแล้ว การเชื่อมโยงจะทำได้ดีเมื่อครูใช้การเปรียบเทียบสถานการณ์จำลองอุปมาอุปไมย เรื่องซับซ้อน บทความ ตัวอย่าง และเทคนิคการปฏิสัมพันธ์แบบต่างๆ การพัฒนากระบวนการคิดมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การใช้คำถาม การมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียน มีผลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น จึงต้องจัดสภาพแวดล้อม อุปกรณ์ หรือสื่อให้เอื้อต่อการคิด การสอนใช้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมมีความสนุก มีความหมายและกระตุ้นการเรียนรู้รายบุคคล ครูให้โอกาสผู้เรียนมีเวลาได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรมที่ใช้สมอง และเรียนรู้เนื้อหา ด้วยวิธีการสอนลักษณะนี้ ผู้เรียนจะสามารถเพิ่มพูนความเข้าใจ เก็บประเด็นสำคัญ และเพิ่มศักยภาพในการนำความรู้ไปใช้

THANK YOU

